

RHP-ä jaý tölegi

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

RHP-ä jaý tölegi RHP-ä JAÝ TÖLEGI

RHP-niň legendar munisipalitet başlyklary bar, Osman Alýanak bularyň biri. Izmirde halky arzan bahadan et, gök önum, ir-iýmiş, kömür bilen üpjün etmek üçin «TANSA» ady bilen seteran dükan açdyrды. Müşderi şeýle bir köpeldi welin, awtobuslardan mobil satuw toparlary ara salyndы...

Ýene bir hormatlanýan başlyk Ahmet Piriştina şu ýerden yetişdi, TANSAŞ-yň başlygy bolup işledi. Soň «12-nji sentýabr» harby döwlet agdarylyşygy «Tanzim» dükanlaryny ýapdyrды, 1984-nji ýyldan soň açylanam bolsa, neoliberalist bazar halkyň üpjünçilik halkasyny ýok etdi...

Meň pikirimçe, 31-nji mart saýlawynyň simwoly Ekrem Imamoglynyň Stambulda açan «Şäher garbanyşhanalary» boldy. Bahasy kyrk lira bolan üç gap naharyň halkdaky täsiri million dollarlyk saýlaw kampaniyalaryndan has täsirli boldy!

AHMET PİRİŞTİNA NASAM ÖYKÜSÜ

"Nergis kuktur ne İzmir'in sevabları?"

Şuny aýdyp geçsem gowy bolar:

Türk ykdysadyýetiniň strukturalaýyn problemalary bar. Soňky kyrk ýylда bolşy ýaly häzirki merkezi häkikiýetiňem şol agyr ýuki halkyň gerşine ýüklejegi gümansyz.

Ine... Municipalitetleriň şu döwürdäki etmeli işi kän bolar.

Sayław sandyklarynyň netijesini ünsli «okasañyz» şol hakykaty hökman görersiňiz – garyp-gasarlar RHP-ni birinji partiýa etdiler. Ykdysady taýdan halys çamalagy çasan halk nagra dartdy: «bize ýardam ediň!»

Eýse RHP garyplaşyp barýan giň gatlaklara bilim, saglygy goraýyş, ýasaýyş jaý üpjünçiliği ýaly haýsy sosial syýasatlar

bilen ýardam ederkä? A iş üpjünçiligi? A işsizlik?
Dogrusyny aýtmak gerek, käbirleri sosial munisipalitetçilik
edip oñarýandygy üçin halkdan ikinji gezek ses aldy.

Emma:

* * *

Ilkibaşda bir jümle ýazyp, soñ üstünde durjak däl:
«Saýlananlar syýasaty baýamagyň guralydyr öýtmeli däl!»
Bolany.

Indi ikinji meselä geleýin:

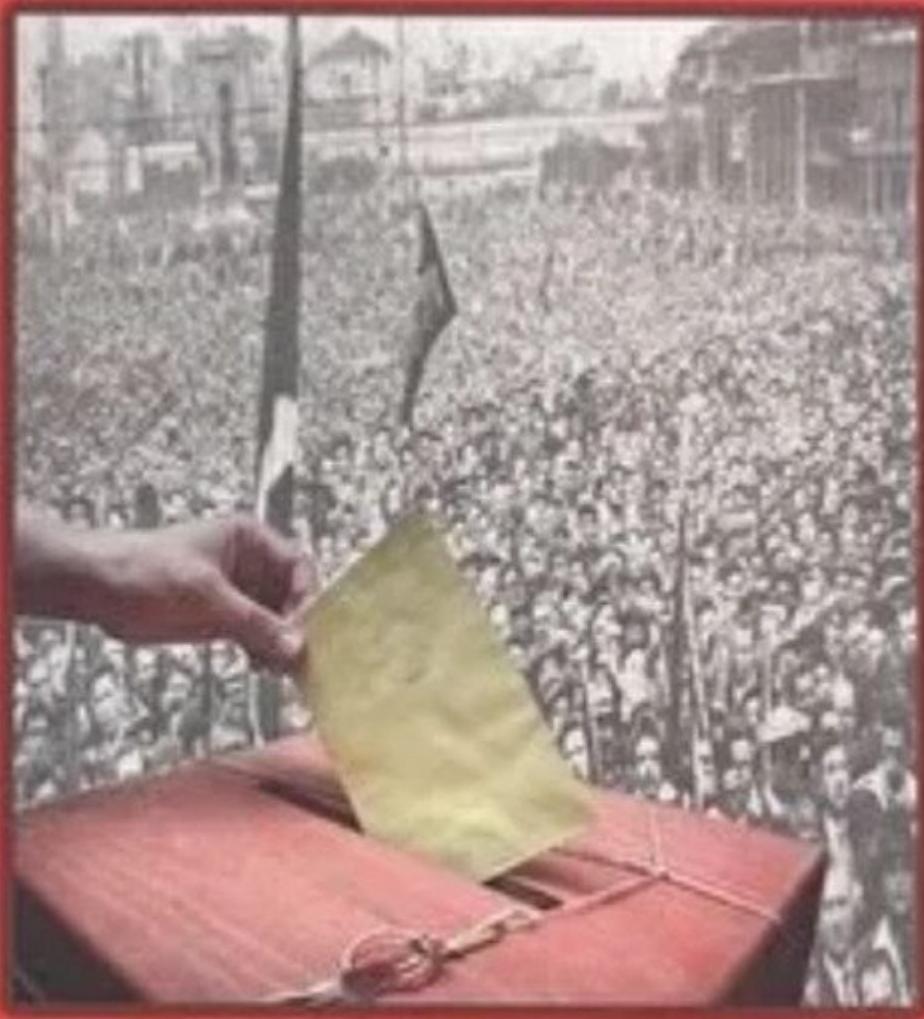
«Garyp halka ýardam ederis» diýen gury söz bilen iş bitmeyär!
RHP-niň birinji etmeli işi – ideologiki-pikir gözükdirijisiniň
ugruny kesgitlemeli...

Soñky kyrk ýylда yzygiderli eşdip gelýän sözümüz: «RHP özünü
ösüp-üzgerip duran dünyäniň şartlarına uýgunlaşdyrmaly»
aldawajy boldy! Şeýle ýöntem pikir partiýany global kapitala
ýakynlaşdyryp, garyp halkdan daşlaşdyrdy. «RHP elitalaryň
partiýasy» ýöňkemesini güýglendirdi. RHP zamanabaplaşma
meyillerini elmydama öñe sürüyän «ak türkleriň» marjinal
partiýasy boldy...

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ

CHP'NİN
BELEDİYE VE GENEL SEÇİM
ÇALIŞMALARI VE PROPAGANDALARI
(1923-1957)

Tansu Barış MAHMUTOĞLU

Nämedigi belli däl «merkezi partiýa bolmaly» garaýsy RHP-ä sosial adalatsyzlyga garşy görüşmeg8 ýatdan çykartdy. Hawa, ilkinji nobatda partiýanyň kimligi, partiýanyň

maksatnamasy babatda anyklyk hökmany. Şol sebäpli munuň aýdylyşynda-sa üýtgeşme bolmaly. Ýeri gelende aýdaýyn: Günübirin gep-söz sokmadan, ýaňkalaşmakdan halas bolmak gerek. Ideologiki anyklyk bolmasa, syýasatçylaryň sesiniň dessibeli-de batlanýar!

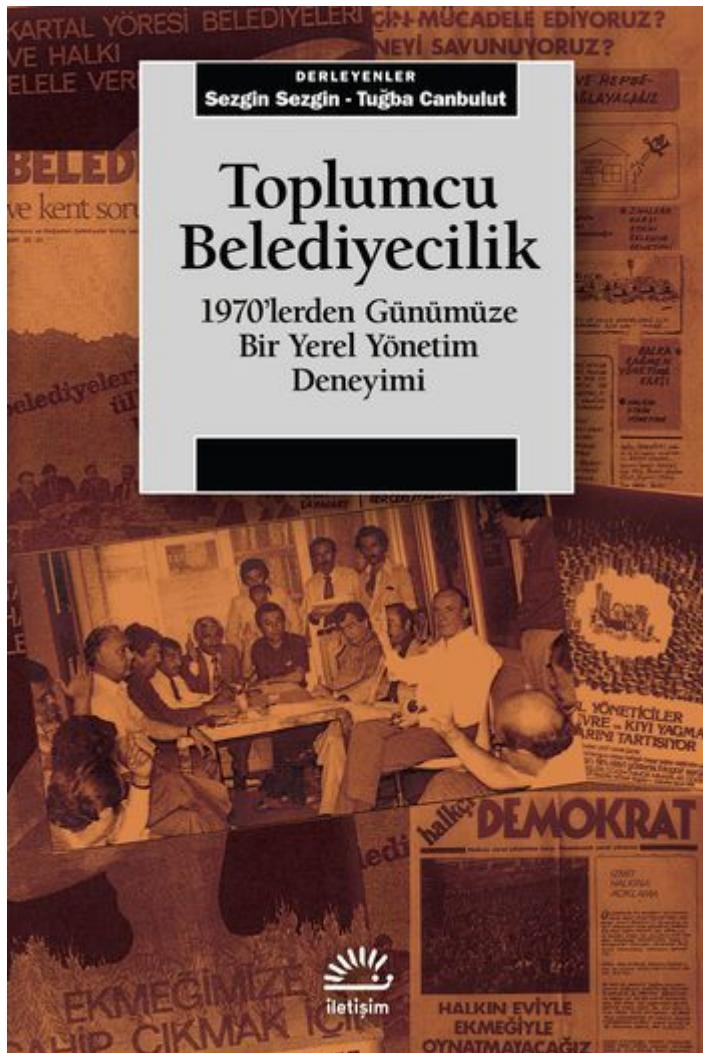
* * *

RHP 1989-njy ýylyň 26-njy martynda saýlaw ýeňşiniň yzyndan nämeleriň bolup geçendigi bilen ýüzleşmeli. Baş ýylda alýan sesi nämüçin 9% peseldi?

Häkimiýet başyna gelmegini maksat edinen partiýa wagtyň geçmegini bilen üçünji derejeli partiýanyň deňine düşdi. Saýlaw ýaryşy iki pragmatist partiýa ANAP-DÝP-nyň arasynda bolup geçdi.

Munuň özi Ortanyň Çepinden Demokratik Sosializme uzaýan syýasy pozisiýa negatiw seredup, giň gatlaklary ezen neoliberal ideologiýa «gutulgysyz» diýip integrasiýalaşmagyň döwrüdi...

Hemme zat göz üçin edilýän syýasata öwrüldi. Statistikte fetişizm hemme zadyň ýerini tutdy. Ýekebaralygyň «hudaýy» bazar hemme zat boldy.

Sosial döwlet, döwlet eýeçiliği, doly garaşsyzlyk towsa göterildi. Atatürkke we halkçylyk, nasionalizm ýaly döwletimiziň sütünini düzýän gymmatlyklara şol döwürde hüjüm edilip başlandy... Günbatarda sosial-demokratlaryň başdan geçiren krizisi RHP-niňem goranyş ukybyny pese düşürdi. Şindi şol döwürden sapak almagyň wagty...

Ekmeleddin Ihsanoglundan «Altyly stola» deňiç sağy şärikdeşler bilen saýlawlarda üstün çykyp bolmajakdygyny 31-nji mart saýlawlarynyň sandyklary subut etdi...

Nijeme ýyllap «saga baglanyp goýlan» gatlaklar RHP-ä ýene mümkünçilik berdi. Berlen bu mümkünçılığının gadryny bilip, nusgalyk maksatnamanyň üstünde teoretiki-strategiki taýdan işlemelidir. Günübirin populistik syýasatlardan halas bolmak gerek...

Soner YALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 03.04.2024 ý. Publisistika